

Till dig som pratar med stammande barn

- Ge barnet tid att prata.
- Försök att tala lugnt och ha en naturlig ögonkontakt.
- När barnet stammar, låt barnet tala färdigt, utan att fylla i.
- Stimulera barnet att prata fritt utan att själv fråga så mycket.
- Turas om att prata och lyssna.
- Bygg upp barnets självförtroende genom att fokusera på det barnet är bra på och beröm honom eller henne för det.
- Förmedla att du accepterar och tycker om barnet som det är.

Kontakta oss

Stamningsförbundet är en nationell organisation med många lokalföreningar. Vi arbetar tillsammans för att förbättra situationen för personer som stammar. Förbundet:

- sprider information om stamning och olika behandlingsmetoder
- arbetar intressepolitiskt för att personer som stammar ska bli fullt delaktiga i samhället
- stödjer stammande personer som vill förbättra sin kommunikationsförmåga
- skapar mötesplatser och nätverk för personer som stammar och andra intresserade
- stimulerar lokalföreningarnas verksamhet

**Kontakta oss gärna
för mer information**

Stamningsförbundet | kansliet@stamning.se

www.stamning.se

Stamning hos barn

Vad är stamning?

Stamning kännetecknas av svårigheter att ta sig framåt i talet, trots att barnet vet vad det vill säga. Detta kan ta sig uttryck i form av blockeringar, förlängningar och upprepningar av ljud, stavelser eller ord. Det är inte ovanligt att barnet stammar mer på vissa ljud och ord. Ibland förekommer det att barnet spänner sig eller gör vissa medrörelser, främst i käke, mun och ögon.

Vad beror stamning på?

Det har genom tiderna funnits olika förklaringar till vad stamning beror på. Idag är de flesta forskare eniga om att det finns flera olika faktorer som samverkar vid uppkomst och utveckling av stamning. Stamning har en viss ärftlighet, men även miljöfaktorer spelar in. En förklaring till stamning är att det finns brister i hjärnans styrning av talet, vilket ger en tendens till avbrott i talet. Barn som stammar är inte mer nervösa än andra. Stamningen kan dock göra barnet nervöst i vissa talsituationer.

Stamningens utveckling

De flesta som börjar stamma är i åldern 2–4 år. Få barn börjar stamma efter 5 års ålder. Man räknar med att 5–11 procent av förskolebarn och 0,7–1 procent av vuxna stammar. De flesta barn slutar stamma inom ett halvår. För vissa barn kan stamningen bli kvar 3–4 år medan andra fortsätter stamma längre, ibland hela livet. Hos äldre barn och vuxna är stamning 4–5 gånger vanligare hos pojkar än hos flickor. (se avsnittet "Vem kan hjälpa?").

Nyckfull stamning

Ett stammande barn stammar oftast inte hela tiden. Talet kan gå från att vara flytande i ena stunden till att låsa sig i nästa. Stamningen kan även variera över längre perioder. När barnet sjunger, talar i kör eller pratar

för sig själv stammar barnet sällan. Å andra sidan kan barnet stamma mer till exempel vid telefonsamtal eller då barnet ska prata inför en grupp. Stamningens nyckfullhet kan upplevas som obehaglig och skapa en talrädsla och osäkerhet inför vissa situationer.

Några är tysta – andra pratar på

Upplevelsen av stamning varierar från barn till barn. Osäkerheten över att inte kunna tala när och hur man vill och tankar kring omgivningens reaktioner kan upplevas som otryggt. Några stammar lite men upplever det ändå som ett stort problem. En del använder olika knep som att byta ut eller lägga till ord. Några

undviker vissa talsituationer. Andra pratar på och upplever det kanske inte som något större problem.

Vem kan hjälpa?

Sök hjälp så tidigt som möjligt om du själv är orolig, eller om barnet är besvärat av sin stamning. Om barnet kämpar med talet eller undviker att prata bör du kontakta en logoped för att få råd. Du kan få kontakt med en logoped via din vårdcentral eller ditt sjukhus. Om barnet får hjälp tidigt ökar möjligheterna att stamningen kan bli lättare eller upphöra.

Stamningsbehandling kan handla om att träna på olika taltekniker för att lättare komma framåt i talet, men även om att minska talrädsla och undvikanden. En öppen dialog om stamning kan vara bra för att minska osäkerheten hos alla inblandade. Att träffa andra familjer med barn som stammar upplevs av många som ett stort stöd.

Till skolpersonal

Det är viktigt att prata öppet om stamning. Hur ett barn upplever sin stamning är mycket individuellt. Därför bör du samtala med barn och föräldrar för att höra om det finns några problem och diskutera hur man i så fall bäst kan lösa dem. Fråga till exempel om det är några särskilda situationer som kan vara besvärliga och diskutera hur ni kan underlätta skolarbetet. Prata även med eleven om stamningen och försök hitta sätt att, vid behov, anpassa uppgifter. Om eleven själv vill kan ni i klassen prata om stamning.

Uppmuntra gärna eleven att delta i muntliga aktiviteter. Om eleven inte vill prata inför hela klassen kan ni diskutera andra sätt att delta i undervisningen. Du kan till exempel pröva att låta eleverna läsa två och två eller i kör. Muntliga redovisningar kan göras med bara läraren eller med några kamrater.